



# STAGNÁLÓ TENYÉSZTÉS

Tavaly ismét valamivel kevesebb angol telivér kancát fedeztettek a magyar tenyésztők, mint egy évvel korábban, így idén várhatóan kissé tovább csökken – esetleg az új vételeknek köszönhetően stagnál – a születendő csikók száma is. A tenyésztési kedv növekedéséhez nem elegendők a különböző támogatások, ahhoz a gazdaság érzékelhető növekedése mellett a magyar lóversenyzés versenydíjainak jelentős növekedésére lenne szükség.

**N**émetország, Írország, Anglia és Franciaország tartozott a magyar futatók legkedveltebb úti céljaihoz az elmúlt években, amikor bővíteni tervezték a lóállományukat. Miközben egyre több külföldön született telivér került a versenyrendszerbe, a magyar tenyésztőknél született csikók száma alacsony szinten stagnált. Ez előre várható volt, hiszen a kancafedeztetések száma sem nőtt, sőt, inkább csökkent.

A koronavírus tavalyi megjelenése a tenyésztést is megnehezítette, hiszen külföldről nemigen érkezhettek kancák ide (első sorban a Dióspusztai Ménesbe), és a magyar tenyésztők sem igazán tudták külföldre vinni a kancáikat, így volt, aki ezért nem is fedeztetett. Igaz, eközben a vírushelyzet a külföldi lovak vásárlására is kihatott, hiszen számos árverést csak online rendez-

tek meg, amelyek közül nem mind váltotta be a hozzáfűzött reményeket, illetve a személyes kiutazásokat is jelentősen korlátozták. Emellett a múlt évi aszályos év hatására a takarmány- és szalmaárak is jelentősen megugrottak, ami szintén nem kedvezett az ágazatnak.

A tavalyi évben a legnagyobb tenyésztők személye nem változott, hiszen továbbra is az állami Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Dióspusztai Ménesében, és a magánkézben lévő Telivér Farmnál született a csikók több mint fele. A magyar tenyésztési piac függése tehát továbbra sem csökkent tőlük. Idén a fedeztetéseket látva nem változik a helyzet. A magyar telivérállomány minőségét növelheti, hogy a Dióspusztai Ménesbe tavaly nyolc új kancát vásároltak Newmarketből, akik közül hatan olyan jó nevű ménektől – Cityscape (GB),

Eqtidaar (IRE), Ulysses (IRE), Ribchester (IRE), Study Of Man (IRE), Land Force (IRE) – származó vehemmel érkeztek, amelyekhez a ménes saját kancáinak kiutaztatása meglehetősen költséges lenne, illetve a kancaállomány vérfriessítésére, állományjavításra sem kerülhetne sor.

## **BÁBOLNA MÉNJEI DOMINÁLNAK**

A tavalyi fedeztetéseknél is a két nagy ménes kancái, és a náluk felállított ménes domináltak. A múlt évben összesen 38 ménnek kértek fedeztetési engedélyt, akik közül tízen egyáltalán nem fedeztek angol telivér kancát, tizenegyen pedig csak egy-három kancát kaptak. Igazából mindössze négy mént használtak ki jobban a tenyésztők.

A sztárnak 27 kancafedeztetéssel a bábolnai tulajdonban lévő Silver Frost számított,

aki a második évét töltötte a ménesben, és idén is változatlanul Dióspusztán tevékenykedik majd. Tavaly ráadásul nem csak a ménes támogatását élvezte, mivel a kancák többsége (16) különböző magyar magántenyésztőktől érkezett hozzá. Ez is jól mutatja, hogy ha vonzó mént állítanak fel Magyarországon, ahhoz érkeznek kancák magántenyésztőktől is. Arról nem is beszélve, hogy a vírus miatti határlezárások nélkül bizonyára a szomszédos országokból is érdeklődés mutatkozott volna iránta. Silver Frost első csikóit a tavalyi nyílt napon a nagyközönség is megnézhetette.

Az idei év, egyelőre úgy tűnik, hogy még kevésbé kedvez a fedezőkén-tulajdonosoknak, és különösen a szokás szerint legtöbb vendégkancát fogadó Dióspusztai ménesnek. Néhány héttel a február 15-i fedezetési szezon kezdete után az Európában megjelent herpeszvírus-fertőzés miatt ugyanis ismét bezárásra kényszerültek, azaz nem tudnak új kancákat fogadni, ráadásul nehéz megmondani, hogy meddig tartanak majd ezek a korlátozások.

A múlt évben Silver Frost után a Dióspusztai ménes két másik ménjét, Mokarrist és Pigeon Catchert foglalkoztatták a legtöbbit. Az új vételhez, a sprinter Mokarrishoz elsősorban a ménes saját kancáit párosították, ami nem meglepő, hiszen olyan kezdő ménről van szó, akinek a versenyteljesítménye első ránézésre nem eget rengető, „csupán” Listed győzelemig és Group 2 versenyben egy második helyig jutott két évesen, valamint keveset versenyzett, ami nem utal túlzott szervezeti szilárdságra. Egyértelműen mellette szól viszont a kiváló származása (USA, More Than Ready – Limonar, Street Cry), azaz a Group 1-nyerő apa és a Listed-nyerő anya, illetve arról se felejtkezzünk meg, hogy anyai féltestvére, a 2016-ban született Spanish Mission tavaly Group 2-es versenyt nyert Angliában, ami azt mutatja, hogy az anyai vonala jól örökíti a kimagasló versenylovak számára szükséges tulajdonságokat. Mokarris első csikói szintén idén születtek meg. A ménesvezető külön kiemelte, amellet, hogy formásak, nagyon barátságosak is.

Az idén még mindig csak 12 éves Pigeon Catcherhez szintén 23 kanca érkezett tavaly fedezetésre. Kipróbált, és a magyar

FOTÓ: VONCZEM GABRIELLA



■ 1. Anyakanca | 2. Nyílt nap Dióspusztán | 3. Silver Frost első magyarországi csikói tavalyi születtek

versenypályán eredményes ménként iránta is megnőtt a piaci érdeklődés, ami azt jelenti, hogy a kancák több mint felét magántenyésztők küldték hozzá.

### A KEVÉSBÉ AKTÍV MÉNEK

Rajtuk kívül 2020-ban még a Telivér Farmnál álló Akabával fedezették számottevő mennyiségű kancát, nevezetesen tízenhármat. A Bácsalmáson és Sárbogárdon működő ménes második legtöbbet fedezett ménje a saját tenyésztésű Röptűz (Satin Stone

– Reem Al Fallah) volt nyolc kancával, míg a szintén saját tenyésztésű Rolex Boy elé őt, Steady As A Rockhoz, az előző évek legfoglalkoztatottabb ménjéhez mindössze négy kancát vezettek. Röptűz annak ellenére, hogy nem volt rossz versenyló és Ausztriában 2014-ben megnyerte a Trial Stakest, a Kincsem Parkban nem tudott jelentős versenyt nyerni. A tenyésztésbe minden bizonynyal azért állították fel, hogy ménként továbbvigye a Telivér Farm egykori saját fedezőkénjének, Satin Stone-nak a véro-



nalát. Rolex Boyt, Rendezvous fiát is hasonló megfontolásokból állíthatták fel.

A fedezőmének közül tavaly tizenhárom kapott négy-nyolc kancát. A kistenyésztők-nél a Vácon felállított, jó származású, szép küllemű, egykori Magyar Derby-második Mediplomat és az ország keleti részén átlomásozott, német tenyésztésű Royal Silvery Moon bizonyult a legnépszerűbbnek hét-hét fedezetéssel. Utánuk a Magyar Derbyt nyert, Silver Frost apaságú Eminens, a Motivator apaságú Liliomfi, valamint Overdose anyai féltestvére, Opium Bullet következik öt-öt fedezetéssel. Az új felállítású ménnek közül Oriental Sky csupán a tulajdonosa három kancáját fedezte, de a már kipró-

bált és Kancadíj-nyerőt is adott Category Five-hoz is csak két kancát vittek, habár ők még mindig jobban jártak, mint például a már sikeres utódokat adott Prometheus, aki egyetlen lovat sem fedezett 2020-ban.

### IDEI FEDEZTETÉSI LEHETŐSÉGEK

Ebben az évben március közepéig huszonegy ménnek kértek fedezetési engedélyt, azonban ez a szám még várhatóan növekedni fog.

A két nagy ménes esetében Diópuszta kínálata nem változott. Silver Frost változatlanul 450 ezer forintos nettó áron fedez, amiből a Magyarországi Galopp Versenylő Tenyésztők Egyesületének tagjai 150 ezer

forint kedvezményt kaphatnak. Mokarris és Pigeon Catcher nettó 350 ezer forintos árából pedig 100 ezer forint kedvezményre pályázhatnak a tagok. Igaz, még nem tudni pontosan, hogy a herpeszvírus miatti méneslezárás milyen mértékben befolyásolja majd ezeket a lehetőségeket. A ménnek azonban semmiképpen nem maradnak kancák nélkül, hiszen a ménes saját kancáit sem igen tudják, és valószínűleg nem is akarnák ebben az évben máshova vinni.

A Telivér Farm 2021-re nyolc ménnek is kért fedezetési engedélyt, így Akabának, Esti Csillagnak, Makaamnak, Röptűznek, Out Loudnak, Rolex Boynak, Atheneumnak, valamint az újonnan felállított másik Silver





Frost utódnak, a Nemzeti Díjat, St. Legert és Millenniumi Díjat is nyert Mágnásnak. A kistenyésztők eddig is aktív ménjei mellett a Dióspusztán tenyésztett, Nemzeti Díjat, St. Legert nyert, később négyévesként középtávon a legeredményesebb My Luck jelent meg a fedezőmének között érdekes újdonságként. Foreign Affairs viszont sajnos elpusztult, így az állomáshelyén Long Cross vette át tőle a stafétát.

### A MAGYAR TENYÉSZTŐK TÁMOGATÁSA

Tavaly többféle támogatással próbálták ösztönözni vagy legalább szinten tartani a magyar tenyésztést. Európai uniós forrásból

az angol telivért tenyésztők 80 ezer forint egyszeri támogatáshoz juthattak vemhes kancájuk után. Ennek az adminisztrációja viszonylag körülményesnek tűnt, így ezt a támogatást leginkább a több kancával rendelkezőknek érhetette meg igénybe venni.

Az elmúlt négy évben a Magyarországi Galopp Versenyló Tenyésztők Egyesülete minden évben meg tudta rendezni a magyar tenyésztésű galopp versenylovak championátusát. Ennek során összesen csaknem 70 millió forinthez jutottak a legeredményesebb lovat futtató tulajdonosok. Jó hír, hogy 2021-ben ismét meghirdette a versenyt az egyesület, változatlan feltételekkel, mintegy 28 millió forintosösszdíjkerettel – mondta el Béley Márta, a Magyar Méneskönyv vezetője. Ez a támogatás már komolyabb segítséget jelentett az érintetteknek, és hozzájárult a magyar tenyésztési kedv valamilyen szintű megőrzéséhez. Kedvezően értékelhető, hogy az idei évben a magyar lóversenyben – a 2020-as 3,3 százalékos infláció mellett – 5,4 százalékkal, 412 millió forintra emelkedik az éves galoppdíjkeret. Ebből 284 millió forintot versenydíjként, 27-27 millió forintot tenyésztési és futtatói prémiumként lehet elnyerni. A prémiumokra minden futamban a három legjobb helyezést elérő magyar tenyésztésű ló tenyésztője és futtatója lesz jogosult, amennyiben az adott ló az első nyolc hely (eddig az első öt hely kellett ehhez) valamelyikén végez. A teljes díjkeretből még 4 millió forint jut a Nemzeti Galoppliga legeredményesebb szereplőinek, így a tulajdonosoknak is.

- 1. My Luck a St. Legerben aratott győzelmekor
- 2. Mágnás | 3. Cityscape | 4. Mayday csikója
- 5. Anyakancák és csikóik Dióspusztán
- 6. A herpeszvírus miatt biztonsági okokból bezárt a Dióspusztai Ménes | 7. Szopos csikó

### A VERSENYDÍJEMELÉS FELLENDÍTENÉ A TENYÉSZTÉST IS

A tenyésztés közismerten drága tevékenység, így ahhoz, hogy a magyar tenyésztésben az állami és az egyetlen nagy magántulajdonos mellett újabb kis és nagyobb tenyésztők is megjelenjenek, és megnövekedjen a magyar tenyésztési kedv, több tényező komplex hatására lenne szükség. Azonban ezek közül a kiszámítható, javuló gazdasági körülmények és a vonzó, azaz a jelenleginél jóval magasabb versenydíjzással működő lóversenyrendszer semmiképpen nem hiányozhat.

A Magyarországi Galopp Versenyló Tenyésztők Egyesülete évek óta szeretné elérni a lóversenyágazat megújítását. Az egyik javaslatuk az volt, hogy minden megszületett csikó után 150 ezer forint támogatást kapjanak a tenyésztők. A versenydíjkeret megemelésének forrását pedig a lóversenysport-fogadást is forgalmazó Szerencsejáték Zrt.-nél keletkező profitból tudnák elképzelni. Emellett jóformán egyetlen évben sem sikerül kiosztani a tenyésztési prémium teljes keretét, ami azután előfordul, hogy nem kerül vissza a tenyésztési prémium rendszerébe, pedig nagy szükség lenne rá.

**Voncsem Gabriella**

